

I R O D A L O M

Ludas Matyi

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény asszony s annak egy nagy kamasz fia, Ludas Matyi volt a neve. Azért hívták Ludas Matyinak, mert egyebet nem dolgozott, mindig az anyja ludjait őrizte. Mondja egyszer a szegény asszony Matyinak: »Eredj fiam, a döbrögi vásárba hajts be tizenhat pipét (liba = erdélyiesen), de két máriáson alul ne add párját, mert különben hátrafordítom a saríkadat.«

Behajtja Matyi a tizenhat pipét a döbrögi vásárra s mindjárt jön a döbrögi földesuraság s kérdi Matyitól:

— Hogy adod a ludat, te fickó?

— Két máriásért párját! — felelte Matyi.

— Mit, két máriásért? Elég ezért egy is!

— Nem elég bizony — mondja Matyi. — Két máriáson alul a királynak sem adom.

— Nem-e? No majd mindjárt adok én neked két máriást.

Azzal intett a panduroknak, behajtotta mind a tizenhat libát az udvarára, ott Matyit lekapták a husz körméről s jó huszonötöt vágtak rá.

— No, most mehetsz haza — mondta Döbrögi uram, a földesur.

— Hát a pénz? — bögött Matyi.

— Nem volt elég? Huzzátok le megegyszer!

Másodszor is lehuzták Matyit a deresre s jó huszonötöt vágtak rá. Mikor Matyi a második huszonötöt is megkapta, amint ment ki-felé, visszafordult és megfenyegette az uraságot:

— Jegyezze meg az ur, hogy háromszor veri ezt vissza kenden Ludas Matyi!

A földesur nagyot kacagott. Egy szikrát sem törődött Matyi fenyegetéseivel.

Na, tel-múlt az idő, eltelt több esztendő. Matyiból nagy legény lett, megváltozott egészen. Egyszer hallja, hogy a földesur kastélyt épít. Mit gondol, mit nem, felöltözik ácsmesternek, bemegy a városba, egyenesen a földesur udvarába s ott elkezd méregetni, vizsgálja a szarufákat, a gerendákat s közbe-közbe csóváltatja a fejét. Odamegy a földesur s megszólítja:

— Mit nézeget az ur ezeken a fákon?

— Engedelmet kérek — mondja Matyi —, én külső országbeli ácsmester vagyok, sok országot bejártam, sok házépítést láttam, magam is építettem már vagy százat, szebbnél-szebbet, de azt mondhatom az urnak, hogy ezek a fák nem valók erre a kastélyra. Különb fák kellene ide.

— Hiszen ha csak az a baj — mondja a földesur —, vannak az én erdőmben szebbnél-szebb fák, majd vágatunk azokból.

Mindjárt kirendelt száz fejszés embert a földesur, ő meg Matyi-

val hintóba ült, úgy mentek az erdőbe, hogy színről-színre lássák a fákat.

Hát jól van. Matyi rámutatott erre a fára is, meg arra is, hogy ezt lehetne kivágni, azt nem lehet vágni. Nekiállított a száz fejszés ember, vágta a fákat, hogy csak úgy döngött-zengett belé az erdő. Azt mondja Matyi egyszer:

— Uram, itt igazán szép fák vannak, hanem még azt a fát nem láttam, amelyikre a legnagyobb szükség volna. Gyerünk beljebb az erdőbe, hátha ott találunk.

Bementek az erdőbe, jó messze s mikor már annyira voltak az emberektől, hogy a fák roppanását is alig lehetett hallani, megáll Matyi egy fa előtt, nézi, vizsgálja, aztán a homlokára koppint, két karjával átkarolja a fát.

— Na — mondja — azt hiszem, ez jó lesz. Jöjjön csak az ur, ölelje át maga is.

Odamegy a földesur, átöleli a fát. De Matyinak sem kellett egyéb, hirtelen összekötötte a földesur kezét s akkor aztán egy husánggal éppen ötvenet vágott rá. Mikor az ötvenet rászámlálta, nagyot kacagott:

— Nem vagyok én ácsmester, úgy tudja meg az ur, Ludas Matyi az én nevem! Emlékszik-e, hogy mit ígértem? Jegyezze meg jól, hogy még kétszer megverem.

Azzal otthagya a földesurat és hazament. A szegény földesurat csak estefelé találták meg az emberei. Belebetegedett a verésbe, de úgy belebetegedett, hogy a doktorok nem tudták már, mit csináljanak vele. Hivattak mindenfelől csodadoktorokat, de egy sem tudta meggyógyítani. Meghallotta ezt Ludas Matyi. Felöltözött doktori gunyába, fölment a kastélyba s jelentette magát, hogy ő külső országbeli csodadoktor s jó pénzért meggyógyítja az uraságot. Hiszen megőrültek Matyinak, vitték be az urasághoz. Azt mondja Matyi:

— Egy nap alatt meggyógyítom az urat, csak ahány embere van, menjen mind az erdőbe, ott ilyen vagy olyan csodafüveket találnak; amennyit csak leszedhetnek, szedjék le s hozzák haza. A többi az én dolgom.

De bezzeg küldötte a földesur az embereit, még a gyerekeket is. Egy lélek sem maradt a háznál.

Hiszen csak ez kellett Matyinak. Elő a pálcát s megrakta a földesurat amúgy magyarosan.

Mondta neki:

— Nem vagyok én csodadoktor, uram. Ludas Matyi az én nevem. Emlékszik-e, mit ígértem? Még egy verés hátra van, de ne busuljon, azzal sem maradok adósa.

Telt-múlt az idő, eltelt egy esztendő, el kettő, még talán több is. Ludas Matyi a városnak még tájékára sem nézett. Hanem, mikor már mindenfelé kezdtek felejteni a dolgot, felöltözött lókupecnek s elment a döbrögi lóvásárra. Jár, kel a vásáron, hallgatja, amint alkudoznak az emberek, meg-megáll — és egy-egy ló előtt alkudozik. Egyszer úgy félfüllel hallja, hogy egy embernek két szép lova van,

de nem tudja eladni, mert mind a kettő kehes. Ottamegy Matyi és azt mondja az embernek:

— Hallja, atyafi, én megveszem a kend lovát, de csak úgy, ha a döbrögi földesurnak, mikor kijő a városból, odakiáltja: Én vagyok Ludas Matyi!

— Hiszen, ha csak ez a kívánsága, azt szívesen megteszem — mondja az ember. Egyszeriben megalkusznak, kezet csapnak. Matyi megveszi a lovakat. Már a vásár is elszéledt, jó a döbrögi földesur hintón.

— Ahol ni, — mondja Matyi, — ott jön a földesur. Kiáltsa oda neki: Én vagyok Ludas Matyi! De aztán szaladjon ám, ahogy csak tud.

Odaáll az ember a hintó elé s nagyot rikkant: »Én vagyok Ludas Matyi!« s azzal megfutamodik.

— Hamar, hamar! — kiált a földesur a kocsisnak, meg a hajduknak — fogjátok ki a lovakat, üljetek rá s hozzátok vissza azt a gazembert!

Amint a kocsis meg a hajdu lóra keresekedett, s az ember után iramodott, Matyi is ott termett a hintó mellett s megrakta a földesurat harmadszor is, amugy Magyar Miskásan. Azzal illaberek, szaladott és úgy kiáltott vissza:

— Én vagyok Ludas Matyi, nem az az ember! Ugy-e beváltottam a szavamat! Harmadszor is megvertelek a ludakért!

Ha Matyi a földesurat még egyszer megverte volna, az én mesém is tovább tartott volna.

(Fazekas Mihály után.)

Gróf Széchenyi István imádsága

Mindenható Isten, hallgasd meg mindennapi imámat. Töltsd be szívemet anyali tiszta szeretettel Irántad és hazám, embertársaim és honfitársaim iránt. Világosíts fel engem egy cherub lángszellemével, erős eszével. Engedj a jövőbe pillantanom s megkülönböztetni a jónak magvát a gonosztól. Add tudtomra, mit tegyek. Gondolkodni akarok és dolgozni, éjjel és nappal, egész életemen át. Segítsd sikerre azt, ami jó; tipord el csirájában azt, aminek rossz gyümölcse lenne. Nyujtsd segélyedet, hogy minden heves indulatot elnyomhassak magamban. Engedd, hogy igazi lelki alázattal tekintsek mindent a világon s úgy fogjak hozzá akármihhez...

Egész imám pedig ne csak szóval legyen elmondva, hanem tetteimben nyilvánuljon s legyen szüntelen az éghez bocsátva.